

„Davidův, žalm. Výrok Hospodinův mému pánu: „Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám.“ Hospodin vztáhne žezlo tvé moci ze Sijónu. Panuj uprostřed svých nepřátel! Tvůj lid přijde dobrovolně v den, kdy pohotovost svoláš; v nádheře svatyně jak rosa z lůna úsvitu se objeví tvé mužstvo.

Hospodin přísahal a nebude žetel: Ty jsi kněz navěky podle Malkisedekova řádu.

Panovník ti bude po pravici, rozdrť v den svého hněvu nepřátelské krále.

Bude soudit pronárody – plno mrtvol všude –, on rozdrť hlavu velké země.

Cestou z potoka pít bude, proto vztyčí hlavu.“

(Žalm 110)

„Když se farizeové sešli, zeptal se jich Ježíš: „Co si myslíte o Mesiášovi? Čí je syn?“ Odpověděli mu: „Davidův.“ Řekl jim: „Jak to tedy, že ho David v Duchu svatém nazývá Pánem, když praví: ‚Řekl Hospodin mému Pánu: Usedni po mé pravici, dokud ti nepoložím nepřátele pod nohy.‘“

Jestliže tedy David nazývá Mesiáše Pánem, jak může být jeho synem?“

A nikdo nebyl s to odpovědět mu ani slovo; od toho dne se ho již nikdo neodvážil tázat.

(Matoušovo evangelium 22:41-46)

Mesiáš

K životu našich starších bratří židů patří rozhovor. Jeden se ptá a druhý odpovídá. A tady najednou rozhovor končí: „**A nikdo nebyl s to odpovědět mu ani slovo; od toho dne se ho již nikdo neodvážil tázat.**“ (22:46) Je konec debaty. Nám stydne krev a zvedá se tlak: „To se smí, Ježíši?!“ Běžně nejdříve za mlčení viníme toho druhého a nejlépe toho vyššího - vládu, parlament, kraje... Boha: „Jak k tomu všemu můžeš mlčet, Bože!?“

Ale pozorně se podívejte, pozorně si poslechněte, co tu říkám. Řeč se vytratila jen z jedné strany. To „nikdo nebyl s to odpovědět“ neznamenal Boží mlčení! Bylo to mlčení farizeů, zákoníků a velekněží. Všech učitelů a zastupitelů Izraele. Tady ztichli lidé, Ježíšovi kritici, jeho protivníci, žalobci. Už neměli ani slovo. Už žádné nenašli.

Ano, Ježíš vjel na oslátku do Jeruzaléma, k jeho činům a řečem se družily spíše královské a mesiášské rysy. On je potomek Davidův, Pán a král. Nám to nepřijde tak vzrušující - takových už bylo! - ale v tehdejší nesvobodné společnosti to zvyšovalo napětí. Ještě ke všemu: Ježíš nikde neřekl naprosto otevřeně, že je Mesiáš. Nikde to nevytruboval, neměl billboardy, ale číselo to z jeho činů a slov. Ba i z jeho mlčení! A to panstvo dráždilo...

Ještě jednou: Tady opravdu neumkl Ježíš. Velvyslanec nebes, Ježíš Nazaretský nebyl odvolán ze země plné nenávislných lidí. Ne. Zůstal ve službě a mluvil o velice podstatných věcech - o posledním souzení, ale také o posledním soudu před trůnem. Skutečně: Pán Ježíš neumkl, od té chvíle však mluvil jen k zástupům a nejvíce ke svým učedníkům.

A po čem že to umkli jeho protivníci, kritikové a žalobci? Co jim, jak se říká, zavřelo ústa? Ježíš jim položil otázku, na kterou vážně chtěl odpovědět. To je i pro nás poučné. Pokud jsme ve svém příběhu napadáni, odsuzováni. Jsme ve spolu se svým partnerem, zaměstnavatelem či jen třeba s dětmi a nebo rodiči, nejlepší cestou je začít rozhovor. A dovést toho útočníka k tomu, že začne odpovídat. Vážně chtít odpovědět. Vyjednávat. To je umění!

Ježíš svým protivníkům položil otázku založenou na citaci ze Žalmu 110. Tak se to tehdy dělalo a je to zajímavé i pro nás, protože nám to ukazuje souvislosti biblického textu, pak také způsob vedení rozhovoru s nepřáteli, ale také něco z Ježíšovy povahy.

Zazněla zdánlivě jednoduchá otázka. Něco jako: „Kolik je dvakrát dvě, no přece čtyři!“ Ježíš se prostě zeptá: „**Co si myslíte o Mesiášovi? Čí je syn?**“ **Odpověděli mu: „Davidův.“** (23:42) Ježíš vložil do otázky důležitý pojem: „Mesiáš“. A pokračoval v otázkách s citací ze Žalmu 110: „**Jak to tedy, že ho David v Duchu svatém nazývá Pánem, když praví: ‚Řekl Hospodin mému Pánu: Usedni po mé pravici, dokud ti nepoložím nepřátele pod nohy.‘**“ (23:43n)

Viděli jste už někdy otce, aby se skláněl před synem, jako svým pánem? A ještě psáno s velkým P, jako před Mesiášem? David se jako otec království nemohl pokořit před svým synem. „A teď mi poradte, jak to tedy je!“ říká farizejské šlechtě, zákoníkům a veškeré přeosvícenosti velekněží...

A vy mi teď řeknete: „Danieli, klidně pokračujte, ale já už jsem se před chvílí ztratil. To jsou takové ty jemné významové rozdíly, které já nepostřehnu... Syn Davidův, Mesiáš a tak...“

Jistě, chápu, ale udělejte si nějakou souvislost s dnešními předními pány a dámami, předsedy, předsedkyněmi, králi a prezidenty. Každý lpí na své moci a nemíní se o ní s nikým dělit. Těžko se ta moc předává následovníkům, spíše se jim připravuje tvrdé školení. Ať se naučí! Obecně: To předávání moci umí málokdo. A mocní pro své děti udělají všechno, co mohou, ale dělají to často za ně, takzvaně pro ně. Ve skutečnosti to dělají pro sebe. Určitě v tom není žádná úcta. Úctu k následníkům nikdy neprokazují, do posledního dechu hlídají moc svého kralování.

Z biblického pokladu uvedu příběh setkání egyptského velkokrále Josefa, kterému Egyptané říkali „spasitel světa“. Myslím na setkání Josefa se svým otcem na egyptské půdě. Když vstoupil otec Jákob s Josefovými bratřími na egyptskou půdu v provincii Gošen, prokázal úctu velkokrál, spasitel a mesiáš Egypta - jak se Josefovi tehdy říkalo - poklonil se pastevci, starci. Svému otci Jákobovi; vyjel vstříc, aby jej přivítal a padl mu kolem krku. Úcta patřila Jákobovi. Ne naopak! (Genesis 46:29)

Zpátky k našemu textu: Když se do toho vžijete, znamenalo to, že si Ježíš řekl o uctívání. To farizeové, zákoníci a velekněží měli padnout před ním, před Synem Davidovým a Mesiášem celého světa... A to jim přišlo skandální. Proto zmlkli. Nevěděli, co na to říct. A ani nemohli přijít na nějakou smysluplnou otázku, kterou by mohli položit jako odpověď, by se rozhovor udržel. Musí to být přece ještě jinak! Znáte to, když dobře víte, jak se věci mají, přesto se někdy těžko smířujete se skutečností. Zvláště, když se nás to tak moc týká!

Drama nekončí. Závěr je ještě silnější, než by se dalo čekat. Ježíš neuzavírá: „Jestliže jsem tu já, jako syn Davidův - uzdravuji, křísím, kážu jako nikdo jiný, pak mne tedy spolu s Davidem nazvěte Pánem a Mesiášem!“ Takový závěr bychom dovedli také, nebyl by v ničem zajímavý.

Ježíš se nad slovy citovaného Žalmu 110 podivuje nad něčím jiným: „**Jestliže tedy David nazývá Mesiáše Pánem, jak může být jeho synem?**“ (23:46) Jinými slovy: Jsem Mesiáš a Pán, o tom si zpívají už i ptáci ve větvích a nahlas to vykřikovaly i ty děti v chrámě, když se ostatní báli to vyslovit! Ale mně stačí být syn Davidův, služebník všech... To mně tedy řekněte: „Jak můžu být zároveň Mesiáš a Pán a taky to dítě z jeslí, se kterým Herodes chtěl udělat krátký proces? Jak může být Mesiáš a Pán zároveň tím, se kterým za pár dní vy uděláte krátký proces? Jak můžu být Mesiáš i Pán a přitom být ukřižován za hradbami jako nezajímavý vzbouřenec z rodu Davidova?“

Na to by mohla být dvojí odpověď: První - zariskovat a skutečně se Ježíše zbavit. Stejně jen plácá a provokuje... A dějiny ukázaly, že si farizeové, zákoníci a velekněží vybrali právě tuto možnost.¹ A až dodnes se pokoušíme přebít pravdu násilím!

A druhá možnost, že by zariskovali a spolu s Davidem ze žalmů vzdali čest Mesiáši a Pánu, který přišel jako nepatrný a chudý syn Davidův. Něco podobného, co udělal ten chlapík na vedlejším kříži, když stejně jako Ježíš lapal po dechu, ale přesto ještě řekl: „**Ježíši, pamatuj na mne, až přijdeš do svého království.**“... „**Ještě dnes budeš se mnou v ráji.**““, dostal jako odpověď. (Lukášovo evangelium 23:42) A taková odpověď je pro každého, kdo se pokusí poklonit Ježíšovu majestátu.

Co si dnes neseme domů? Na Velký pátek umlknou zvony, říká se že odletí do Vatikánu. V naší zemi už pár dní radši mlčí sirény... Abychom se nevyděsili. Pamatujte si: Nebe nemlčí, odpovídá a věnuje se nám! To nám zapadl jazyk! To my jsme zmlkli. To my jsme přerušili rozhovor.

A pak: Kolik je dvakrát dvě?! Prostá otázka. Je to opravdu deset či patnáct, jak tvrdíme sobě a světu? To nejsou nějaké teologické finesy! To je neochota přiznat si, jak se věci mají. Ještě je čas přiznat svou chybu a odvážit se poklonit před Ježíšem a poprosit o pomoc!

¹ Matoušovo evangelium 26:1-5